

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Co/56/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114222428
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Straka
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8114222428.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobcu: BL Telecom collection, s.r.o., Šoltésovej 14, 811 08 Bratislava, IČO: 47 150 513, právne zastúpený SOUKENÍK - ŠTRPKA, s.r.o., advokátska kancelária, Šoltésovej 14, 811 08 Bratislava, proti žalovanej: W. P., nar. X.XX.XXXX, bytom O. XX, XXX XX Q. Q., za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovanej: Združenie - Pomoc a ochrana spotrebiteľa „POS“, Nám. Legionárov 5, 080 01 Prešov, IČO: 42 343 828, právne zastúpený JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, Sov. Hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, o zaplatenie 446,37 Eur s príslušenstvom, o odvolaní vedľajšieho účastníka proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 13C/161/2014-63 zo dňa 13.11.2015 jednohlasne takto

rozhodol:

Zrušuje sa rozsudok vo výroku o trovách konania vedľajšieho účastníka a v rozsahu zrušenia sa vec vracia prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „prvostupňový súd“) konanie v časti o zaplatenie sumy 394,90 Eur s 9,25% úrokom z omeškania z tejto sumy od 18.11.2011 do zaplatenia zastavil. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 51,47 Eur s úrokom z omeškania vo výške 9,5% ročne zo sumy 27,51 Eur od 18.8.2011 a zo sumy 23,96 Eur od 18.10.2011 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Náhradu trov konania účastníkom nepriznal. Náhradu trov konania vedľajšiemu účastníkovi nepriznal.

V odôvodnení rozsudku vo vzťahu k rozhodnutiu o trovách konania uviedol cit.: „O trovách konania bolo potrebné rozhodnúť podľa § 142 ods. 2 O.s.p. podľa pomeru úspechu účastníkov v konaní, keď vo väčšom rozsahu zobral žalobca svoj návrh späť, čím z procesného hľadiska zaviniel zastavenia konania a bol by povinný nahradiť jeho trovy, z hľadiska vyúčtovaných úkonov (prevzatie zastúpenia, písomné podanie na súd) bol úspešný iba čiastočne, v prevyšujúcej časti bol v konaní úspešný žalovaný a mal by tak nárok na náhradu pomernej časti trov konania, keďže si však ich náhradu neuplatnil a žiadne trovy mu ani nevznikli, a procesne pomerne neúspešnejší žalobca na ich náhradu nemá právo, súd náhradu trov konania nepriznal žiadnemu z nich.“

O trovách konania vedľajšieho účastníka, ktorý vstúpil do konania na podporu žalovanej, súd rozhodoval tiež podľa § 142 ods. 2 O.s.p., vzhľadom na to, že žalovaná, popri ktorej sa konania zúčastnil, a od ktorej postavenia svoj úspech odvodzuje, mala vo veci úspech len čiastočný. Vedľajší účastník tak mal nárok na náhradu len pomernej časti trov konania potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie jeho práva, keďže však jeho trovy pozostávali len z trov právneho zastúpenia, ktoré súd na uplatňovanie alebo bránenie práva žalovanej proti žalobcovi v prejednávanej veci nepovažoval za účelné, súd mu ich náhradu nepriznal.

V súvislosti s aplikáciou ust. § 142 ods. 2 Os.p., ktorá predpokladá len čiastočný úspech vo veci a náhradu pomernej časti trov konania, súd poukazuje na to, že vedľajší účastník vo svojom písomnom

podaní z 11.12.2014 (v rozpore s obsahom predchádzajúceho) síce uviedol, že do konania vstúpil len čo sa týka zmluvných pokút vo výške 394,90 Eur, avšak okrem toho, že predmetom konania, podľa toho, ako ho v návrhu vymedzil žalobca, bolo zaplatenie ceny za poskytnuté služby (a nie zmluvná pokuta ako nárok „so samostatným skutkovým a právnym základom“ tak ako to uviedol vedľajší účastník), procesné predpisy v ust. § 93 ods. 2 O.s.p. neumožňujú vedľajším účastníkom vstup do konania iba ohľadom časti predmetu konania, ale len popri účastníkovi konania - teda v rozsahu jeho postavenia (podľa ust. § 93 ods. 4 O.s.p. majú rovnaké práva a povinnosti).

V prejednávanej veci si pritom vedľajší účastník uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia už za samotné prevzatie a prípravu zastúpenia (hoci za účastníka označený nebol a do konania vstúpiť nemusel) a za vyjadrenie zo dňa 8.12.2014 (doručené súdu 11.12.2014), ktoré urobil bez výzvy súdu (výzva s povinnosťou na vyjadrenie v uznesení podľa § 114 ods. 3 O.s.p. bola adresovaná iba účastníkom), ktoré nebolo odôvodnené žiadnou zvláštnou procesnou situáciou, a v ktorom iba všeobecne uviedol, že zmluvné pokuty považuje za neprijateľné zmluvné podmienky bez toho, aby uviedol prečo by to tak malo byť - len s tým, že otázka neprijateľnosti zmluvnej pokuty spoločnosti Slovak Telekom už bola judikovaná označenými rozsudkami. Za stavu, kedy však

1. súd už z úradnej povinnosti v zmysle ust. § 5b zák. č. 250/2007 Z.z. prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premičania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi,
2. predmetom konania, podľa toho ako ho v návrhu skutkovo vymedzil žalobca, bola cena za služby (a nie zmluvné pokuty),
3. vyjadrenie vedľajšieho účastníka bolo všeobecné, neurčité a bez významu k predmetu konania, keď označené rozsudky Okresného súdu Bardejov neurčili za neprijateľnú každú zmluvnú pokutu vo všeobecnosti, ale len zmluvné podmienky v dodatkoch k zmluvám o pripojení, ktorými boli predávané mobilné telefóny, a ktoré neboli predmetom tohto konania,
4. platí zásada iura novit curia (súd pozná právo), a
5. z obsahu vyjadrenia vedľajšieho účastníka vyplýva, že sa týkalo a bolo vypracované a uplatňované hromadne vo viacerých obdobných prípadoch, nemožno považovať trovy právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka za tieto úkony, ktoré neboli spôsobilé a potrebné na privedenie priaznivejšieho rozhodnutia pre žalovanú, za vynaložené účelne, a teda za potrebné na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva.

Za tejto situácie sa zastúpenie vedľajšieho účastníka advokátom vo veciach, ktoré spolu napĺňajú charakteristiku tzv. hromadných vecí, zároveň javí ako odporujúce rozumnosti, a teda ako zneužitie práva na právnu ochranu. Vzhľadom na uvedené súd náhradu trov konania vedľajšiemu účastníkovi nepriznal.“

Proti rozsudku, a to proti výroku o trovách konania vedľajšieho účastníka podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie vedľajší účastník. Uviedol, že do konania vstúpil len vo vzťahu k uplatňovaným zmluvným pokutám predstavujúcim samostatný nárok, teda len v rozsahu, v ktorom sú žalobcom porušované spotrebiteľské práva, pričom v tejto časti zobral žalobca svoj návrh späť. Nárok za neuhradené služby považuje za dôvodný. V tejto súvislosti poukázal na rozhodovaciu činnosť Krajského súdu v Prešove. Keďže účasť vedľajšieho účastníka v konaní má hlbší význam, než len byť uvedený v záhlaví rozsudku, po tom, čo mu bola prvostupňovým súdom doručená žaloba spolu s prílohami, vedľajší účastník sa k nej vyjadril z dôvodu porušovania spotrebiteľských práv. Dať sa zastúpiť právnym zástupcom je jeho právo garantované Ústavou SR. Žalobca, ktorý podáva na súd nedôvodne žaloby by nemal byť súdom ochránený tak, že v prípade úspechu mu budú priznané trovy konania a v prípade neúspechu na ich náhradu zaviazaný nebude. Keďže žalobca v tej časti konania, vo vzťahu ku ktorej vedľajší účastník vstúpil do konania, zobral žalobu späť a súd v tejto časti konanie zastavil, prvostupňový súd mal vo vzťahu k trovám vedľajšieho účastníka aplikovať ustanovenie § 146 ods. 2 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku. V tejto časti žalobca svojím konaním zavinil zastavenie konania. Na základe uvedeného navrhol rozsudok v napadnutom výroku zmeniť a priznať mu náhradu trov konania vo vzťahu k zmluvnej pokute v plnej výške.

Odvolací súd preskúmal rozsudok v rozsahu suspenzívneho (odkladného) účinku odvolania vo výroku o trovách konania vedľajšieho účastníka (§ 206 ods. 3 O.s.p.) spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 214 O.s.p. a zistil, že odvolanie je dôvodné.

Podľa § 146 ods. 2 O.s.p. ak niektorý z účastníkov zavinil, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy. Ak sa však pre správanie odporcu vzal späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne, je povinný uhradiť trovy konania odporca.

Podľa § 137 O.s.p. trovy konania sú najmä hotové výdavky účastníkov a ich zástupcov, včítane súdneho poplatku, ušlý zárobok účastníkov a ich zákonných zástupcov, trovy dôkazov, odmena notára za vykonávané úkony súdneho komisára a jeho hotové výdavky, náhrada výdavkov právnickej osoby, ktorá je oprávnená zastupovať v konaní podľa osobitného predpisu, odmena správcu dedičstva a jeho hotové výdavky, tlmočné a odmena za zastupovanie, ak je zástupcom advokát.

Nesprávnym právnym posúdením veci sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak použil síce správny právny predpis, ale ho nesprávne vyložil.

Rozhodnutie súdu prvého stupňa je založené na posúdení pomerného úspechu žalovanej (§ 142 ods. 2 O.s.p.), ktorý je následne premietnutý aj do pomerného úspechu vedľajšieho účastníka.

Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že vedľajší účastník vstúpil do konania a vo vyjadrení zo dňa 08.12.2014 uviedol, že do konania vstúpil v súvislosti so zmluvnými pokutami vo výške 394,90 Eur.

Procesná aktivita vedľajšieho účastníka evidentne súvisí s ochranou spotrebiteľa, ktorej sa priznáva význam pri zvyšovaní kvality života spotrebiteľov (porov. rozsudok súdneho dvora Mostaza Claro C-168/05, bod 37, cit.: Okrem toho, smernica, ktorá smeruje k posilneniu ochrany spotrebiteľa, predstavuje podľa článku 3 ods. 1 písm. t) ES opatrenie nevyhnutné na splnenie poslania zvereného Spoločenstvu a, najmä, na zvýšenie životnej úrovne a kvality života v celom Spoločenstve (pozri analogicky v súvislosti s článkom 81 ES rozsudok Eco Swiss, už citovaný, bod 36).

Takýmto prostriedkom ochrany môže byť aj inštitút náhrady trov konania, v rámci ktorého nemožno poprieť aj jeho sankčnú povahu (pre porovnanie uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. 9. 2011 sp. zn. 7MCdo 4/2010, cit. „Vo všeobecnosti platí, že náhradu nákladov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou zavinenia. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada nákladov konania...., tiež uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 16.6.2011 sp. zn. II. ÚS 281/2011).

Zo žalobcom predložených listinných dôkazov - faktúr a z podania žalobcu zo dňa 10.12.2014 je zrejmé, že žalobcom žalovaná pohľadávka pozostávala z neuhradených služieb vo výške 51,47 Eur a zo zmluvných pokút vo výške 394,90 Eur. K uvedenému mal preto prvostupňový súd pristúpiť tak, že uplatnené nároky sú samostatne žalovateľnými nárokmi (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3MCdo 11/2011 zo dňa 11.10.2012). Odvolacie námietky vedľajšieho účastníka sú preto opodstatnené.

Náhradu trov konania vedľajšieho účastníka súd prvého stupňa ďalej nepriznal s odôvodnením, že z hľadiska bránenia práva úkony vedľajšieho účastníka nemožno považovať za relevantné ani za účelné.

Túto argumentáciu súdu prvého stupňa nepodporuje judikatúra Súdneho dvora Európskej únie, ktorá naopak nevidí žiadny dôvod na neposkytnutie právnej ochrany aj právnickej osobe „Zásada účinnej súdnej ochrany, ako je stanovená v článku 47 Charty základných práv Európskej únie, sa má vykladať v tom zmysle, že nie je vylúčené, aby sa jej dovoľovali právnické osoby, a pomoc poskytnutá na základe tejto zásady môže zahŕňať najmä oslobodenie od platenia trov konania alebo zastupovanie advokátom“ (porov. rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-279/09).

Občiansky súdny poriadok v ust. § 24 a nasl. umožňuje každému účastníkovi dať sa zastúpiť v konaní zástupcom, ktorého si zvolí. Takýmto zástupcom môže byť i advokát. Služba advokáta je pochopiteľná a logická, pretože úspech v súdnom konaní je determinovaný nielen tým, kto a aké právo má (hmotnoprávny aspekt), ale aj schopnosťou toto právo uplatniť (procesnoprávny aspekt). Náklady s tým spojené sú v zásade účelné. Vyššie uvedené sa v plnej miere vzťahuje tiež na možnosť vedľajšieho účastníka dať sa zastupovať v konaní advokátom. V množstve súdnych sporov už pomoc

združenia pri vstupe do konania môže voči žalobcovi pôsobiť odradzujúco v tom zmysle, že uvedomujúc si neopodstatnenosť uplatňovaného nároku berie svoju žalobu späť.

Pokiaľ činnosť vedľajšieho účastníka viedla k sledovanému cieľu, nie je možné hodnotiť ju ako neúčelnú, a to aj za takého stavu, že súd z úradnej moci je povinný prihliadať na premĺčanie nároku dodávateľa, resp. na existenciu neprijateľných zmluvných podmienok.

Žalobca podaním zo dňa 10.12.2014 vzal žalobu v časti uplatnených zmluvných pokút vo výške 394,90 Eur späť bez uvedenia dôvodu. Žalobca teda zavinil zastavenie konania v tejto časti, preto mu vznikla povinnosť v zmysle § 146 ods. 2 prvá veta O.s.p. nahradiť trovy konania vedľajšiemu účastníkovi vystupujúcemu v konaní na podporu žalovanej v časti žalovanej pohľadávky zodpovedajúcej zmluvným pokutám, v rozsahu ktorej bolo konanie zastavené. Vedľajšiemu účastníkovi ako osobe konajúcej samej za seba preto prináleží náhrada trov konania zo základu, ktorý korešponduje uplatneným zmluvným pokutám. Nesprávny je názor prvostupňového súdu, že rozhodnutie malo byť založené na posúdení pomerného úspechu žalovanej (§ 142 ods. 2 O.s.p.), ktorý mal byť následne premietnutý aj do pomerného úspechu vedľajšieho účastníka.

Procesný kódex explicitne neupravuje vzťahy ohľadne (ne)možnosti vedľajšieho účastníka nezúčastniť sa konania čo do tej časti pohľadávky, ktorej neodporuje.

Za takéhoto stavu je striktné uplatňovanie § 142 ods. 2 O.s.p. zohľadňujúce formalisticky predmet konania v celom rozsahu na účely trov združenia celkom zjavne nespravodlivé. Vôbec by sa nezohľadnili úspešné úkony združenia, dokonca by mohli vzniknúť až absurdné situácie, kedy by združenie vstúpilo do konania s cieľom podporiť neinformovaného spotrebiteľa v spore pri ochrane v drobnej časti a napriek úspešnému presadeniu spotrebiteľského práva by združenie malo platiť trovy, keďže úspech bol v pomere k neúspechu spotrebiteľa len nepatrný (1% - 99%). Podľa čl. 169 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie sa združenie má podporiť a z uvedenej zásady treba vychádzať aj v predmetnej veci.

Vo svetle princípu vychádzajúceho z čl. 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie je plne opodstatnené priznať združeniu náhradu nákladov spojených s ochranou práv spotrebiteľa - žalovanej. Poznomenáva sa, že hromadná žaloba o zdržanie sa používania neprijateľnej podmienky nie je podľa unijného práva jediným možným prostriedkom ochrany spotrebiteľov. Preto treba priznať vedľajšej intervencii ten význam, aký sa sledoval zo strany zákonodarcu, a to pomôcť slabšej zmluvnej strane. Niet povinného zastupovania spotrebiteľov zo strany advokátov a aplikačná prax potvrdzuje veľmi slabé povedomie spotrebiteľov. Aj úspech o individuálnej právnej veci môže pritom privodiť generálny zákaz ďalšieho používania nečestnej klauzuly, a to je v záujme kvality verejného života dôležité (§ 53a OZ, napr. čl. 49, 50 Uznesenie SD EÚ C-76/10).

Za tohto stavu prvostupňový súd nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a tým sa zisťovania výšky trov ani nedotkol. Odvolací súd v zmysle ust. § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. rozsudok v napadnutom výroku o trovách konania vedľajšieho účastníka zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil vec prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní úlohou prvostupňového súdu bude rozhodnúť o trovách celého konania rešpektujúc názor odvolacieho súdu (§ 226 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.